

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mame celebre în cărțile Vechiului Testament

Cuvântul mamă se menționează pentru întâia oară în Vechiul Testament, la Geneză 2, 24. Sint celebre cuvintele: „Pentru aceea va lăsa fiecare om pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup”. Textul descrie atașamentul intim al soților. Prin căsătorie soții formează o unitate mai perfectă, chiar decât raportul dintre copii și părinți. Se instituie aici monogamia ca formă de viață conjugală acceptată de dreptul divin.

Cea dintâi femeie mamă este Eva. Aceasta și-a îndeplinit cu mare abnegație rolul de mamă. Gen. 3, 20 o numește mamă a celor vii. Făcându-se analiza termenului ebraic Hava, format de la verbul „haia”, a fi viu, substantivat „viață”, se exprimă un adevăr fundamental că lumea trăiește prin femeie, că femeia e mama celor vii, izvorul de viață al neamului omenesc.

Eva era o femeie sociabilă. Apocriifa „Viața lui Adam și Eva” informează că ea a plins cu amar moartea soțului ei Adam. Simțindu-și sfârșitul apropiat, ea se rugă stăruitor să fie așezată lângă bărbatul ei: „Precum am fost împreună în rat, nedespărțiți chiar în călcarea poruncilor tale, nu ne despărți, Doamne, nici acum”.

Set, fiul ei, îi împlini rugămintea din urmă, îi luă trupul și-l așeză lângă cel al lui Avel și Adam, pînă la a doua înviere.

Vechiul Testament care la început nu înregistrează evenimente cu o semnificație deosebită, ne redă în cuvintele Evei concepția mamei despre copii. Eva născînd pe Cain a exclamat plină de mîndrie: „Am dobîndit om cu ajutorul lui Dumnezeu” (Gen. 4, 1). Exclamarea exprimă concepția că scopul căsătoriei este nașterea de prunci, că pruncii sînt un dar dumnezeiesc și că ei trebuie să fie un prilej de mare bucurie pentru mamă și familie.

O femeie de care se leagă anumite valori în calitate de mamă este Sara. Ea era plăcută, devotată, harnică și stăruitoare. Singura ei umbră era lipsa de copii. Se simțea atît de nefericită încît fără copii viața i se păru lipsită de orice farmec. Cînd se părea că-i uitată cu totul și semnele maternității se arătară tot mai sigure „ea zîmbi de bucurie” (Gen. 18, 12).

Sara este tipul mamei cu dragoste arzătoare pentru copii. Ori de cîte ori se încheie o căsătorie, în biserică, se pomenește cu evlavie numele ei în rugăciunile preoților.

O mamă care impresionează prin învățăturile ce se desprind din viața ei de suferință este Agara. Ea era de origine din Egipt. A cunoscut foamea, căldura, frigul, disprețul celor tari și în general răutățile vieții. A suferit mult pentru că a iubit mult. Alungată de stăpîn, înainta tăcută și tristă spre Egipt, prin cîmpia arsă de soare și înfricoșătoare, în cercă purtîndu-și bruma de vestminte și merinde, un balot cu ciorapi, căiță, cingătoare, scutece și alte mărunțișuri, iar pe umeri copilul abia născut. Înaintarea spre Egipt se făcea cu anevoie. Copilul leșinase căci căldura era insuportabilă, iar apa din burduf se terminase. Cu ochii plini de lacrimi, mama crezînd că copilul își dă sufletul, s-a tras la o parte, pentru ca pruncul să nu mai audă plînsul ei. Cu prețul multor sacrificii, Agara a dus cu succes lupta cu mizeria, pînă la adolescența copilului, care întemeind apoi familia sa deveni un tată model și părintele unei familii numeroase.

Viața Agarei este o tradiție eroică. Ea e mama care a cucerit prin dirzenie dreptul la viață al copilului ei Ismael.

O mamă iubitoare de copii a fost Rachila. Visul ei cel mai sînt era de a împlini porunca grăită în faptul lumii: „Creșteți și vă înmulțiți” (Gen. 1, 28). Cei 12 copii ai Rachilei dovedesc cit de pozitiv a fost visul ei matern.

Intre mamele de ispravă se rînduie Iohabeda, mama lui Moise (Exod. 6, 20). Ea a crescut pe Moise într-o atmosferă morală și religioasă. În epoca aceea în Egipt, unde trăia, era în vigoare legea de stîrpire a copiilor străini. Toți pruncii trebuiau aruncați în Nil. Pentru a nu se îneca în apele Nilului, ea l-a așezat într-un coșuleț și apoi se ruga și plîngea zile întregi pe malul Nilului, nădăjduind ajutor doar în mila Celui de sus. Pescuit de către fiica faraonului de pe undele Nilului, aceasta duse cu dînsa la palat pe frumosul copil. Mama zărînd de departe cele întimplare reuși să se strecoare ca doică pentru copil și astfel îl salvă de la moarte învrednicîndu-l și de dragostea de mamă.

Iohabeda intruchipează prudența și dragostea de mamă.

O altă mamă devenită celebră este Ana.

Ana, soția lui Elecana, a trăit în epoca Judecătorilor (1370—1050 î. Hr.). Ea nu avea copii și din pricina aceasta era foarte mîhnită. N-o puteau liniști nici vorbele blînde ale soțului și nici alte bucurii ale vieții... Era o familie temătoare de Dumnezeu și un model prețios de credință. Ea ducea o viață plină de pietate. Într-una din zile se ruga așa: „Doamne, dăruiește-mi un fiu și ți-l voi închina ție, cu voie bună pentru toată viața sa” (I Sam. 1, 11). Ana se ruga cu convingere. Preotul văzînd-o atîta vreme nemișcată în stare de rugăciune socotea că e beată și repezîndu-se la ea îi zice: „Pînă cînd mai stai aici în stare de beție? Du-te acasă și te trezește!” Ana răspunse blind: „Nu, domnul meu, nu sînt beată, n-am gustat nici vin nici altă băutură amețitoare. Femeie cu suflet obidit sînt eu, m-am rugat lui Dumnezeu să-mi dăruiască un copil” (I Sam. 1, 13—15).

Istoria Sfîntă spune că nu peste mult timp Ana se învrednici de un copil, pe care-l numi Samuel, adică „Dumnezeu a auzit”. După ce s-a înzdrăvenit copilul, l-a dus la prețul Eli și l-a lăsat în grija lui, ca să slujească lui Dumnezeu.

Ana e pentru mame o imagine de virtute, pietate și mai ales încredere în Dumnezeu părinților care i-a dat tăria și speranța.

O mamă reprezentativă prin devotamentul ei față de fiica sa adoptivă a fost Noemina. Ea a trăit în Moabia, cu multe secole înaintea erei creștine. Cărțile sfînte zic că „în zilele cînd cîrmuiau Judecătorii”. Noemina rămînd văduvă se hotărî a se întoarce în Betleem, de unde era originară. Ea fu urmată de nora și moabiteanca Rut. Noemina nutrea o dragoste deosebită nurorii sale. Prin muncă și stăruință Noemina răzbi prin cele mai aspre greutăți. Purtarea ei mulțumi pe toată lumea din Betleem. A fost o mamă plină de devotament și o văduvă de o cinste personificată, virtuți prin care reuși în cele din urmă să căsătorească pe Rut cu un om cu nume bun și de mare vază în finutul acela. Din căsătoria aceasta se născu Obed, care a avut ca urmaș pe Iese, tatăl psalmistului David și astfel Noemina se făcu vrednică de a fi înscrisă pe Rut în genealogia Mintuitorului.

O femeie care s-a impus atențiunii este mama fraților Macabei. Ea se numea Ana și avea 7 copii, care de care mai jertfelnic. Era în epoca

(Continuare în pag. 2)

Creștinismul pe teritoriul Patriei noastre în secolele VII—X

După retragerea legiunilor romane în sudul Dunării, Dacia a rămas în stăpînire neamurilor migratoare: goții, vandalii, hunii, mai tîrziu gepizii și avarii. Strămoșii noștri daco-romani și-au dus mai departe traiul lor în regiunile noastre, lucrînd pămîntul și dînd noilor stăpînitari dijmă, adică o parte din produsele cîmpului și din vite. Legăturile dintre nordul și sudul Dunării n-au fost întrerupte nici acum: romanii (apoi bizantinii) mai aveau încă unele cetăți pe malul stîng al Dunării, iar negustorii pătrundeau pînă în Transilvania cu mărfurile lor, fapt dovedit de numeroasele tezaure monetare din acel timp, descoperite în diferite părți, pe teritoriul Patriei noastre.

Singurul dintre popoarele migratoare care a avut o influență asupra noastră au fost slavii. Ei ne-au influențat sub raportul limbii, al organizării sociale și de stat, sub raport cultural și bisericesc. Ei s-au așezat în Dacia începînd cu secolul VI, venind din părțile Poloniei răsăritene și Ucrainei de azi. Din Dacia au trecut și în Peninsula Balcanică, pînă în Grecia și la țarmul Adriaticei, așezîndu-se peste populația romană din aceste regiuni. Prin așezarea slavilor în sudul Dunării, populația romană de aici a fost dislocată, o parte s-a retras spre ținuturile de miazăzi și spre coasta Dalmației, alta a fost ucisă și luată în robie, sau, rămînd pe loc, a dispărut în mijlocul slavilor. Din masa romană de altădată n-au mai rămas decît aromânii, istro-românii și megleno-românii. O altă parte însemnată a populației romane din sudul Dunării a trecut în nordul ei, fapt confirmat de cele mai vechi cronici române, maghiare, dalmate și una greacă. Slavii așezați în nordul Dunării au dispărut încetul cu încetul în masa dacoromană. În schimb au rămas de la ei numeroase cuvinte, în toate ramurile activității și gîndirii omenești, cuvinte ce au intrat în limba noastră în timpul conviețuirii cu slavii, pînă ce i-am asimilat, adică în secolele VI—XI.

La anul 679 au apărut în Peninsula Balcanică bulgarii, venind din părțile Volgei (de aici și numele), sub conducerea haganului lor Asparuh. Ei au supus aici triburile slave, dar după un timp de conviețuire, slavii băștinași i-au desnaționalizat, rămînd de la ei numai numele poporului și al țării cucerite. Bulgarii au ajuns cu timpul o mare putere purtînd lupte victorioase cu imperiul bizantin.

În același timp a început să se răspîndească între ei învățătura creștină, fie prin băștinașii daco-romani, care avuseseră aici o organizație înfloritoare cu numeroase scaune episcopale, fie prin captivii creștini pe care-i făceau în războaiele cu bizantinii. De asemenea era încreștinată și o parte mică din populația slavă aflată de bulgari în Peninsula Balcanică. În anul 864 a avut loc încreștinarea întregului popor bulgar, în frunte cu conducătorul lor Boris, care a luat numele de Mihail, de către preoții trimiși de patriarhia din Constantinopol. Către sfîrșitul domniei lui Boris (888) s-a introdus în Bulgaria așa numitul „rit slav”, deci cultul în limba slavă, folosit prima dată în Moravia (Cehia de azi), de frații Constantin (Chiril) și Metodie, creștinătorii moravilor (862). Ucenicii acestora au introdus ritul slav în Bulgaria, începînd și opera de traducere a Sf. Scripturi și a cărților de cult în slavonește (în alfabetul cirilic), fapt

(Continuare în pag. 2)

Tîrnosire de biserică la Apalina

În Duminica Floriilor, la 14 aprilie 1968, I. P. S. Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, a săvîrșit tîrnosirea bisericii din parohia Apalina-Reghin, jud. Mureș.

Dimineața, la orele 9,15, Inaltul Ierarh — însoțit de P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Traian Belasçu și de P. C. părinți profesori Dr. Corneliu Sirbu și Gheorghe Șoima — sosește în fața bisericii, gătită ca o mireasă.

Cuvîntul de „Bun venit!” îl rostește P. C. prot. Mihai Ciobanu, care exprimă — între altele — marea bucurie a preoțimii și credincioșilor de a vedea în mijlocul lor pe Inaltul Ierarh, pe care-l întâmpină cu cuvintele psalmistului: „Bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului!” și-l roagă să binevoiască a sfinți noul locaș.

Răspunzînd, I. P. S. Sa mărturisește bucuria cu care vine la sfințirea acestei biserici, care dovedește credința luminată, vie și activă a preotului și a credincioșilor din parohia Apalina-Reghin. „Această credință — continuă Inaltul Ierarh — nu stă numai în legătură cu biserica lor, ci și cu munca harnică pe care ei o depun pe ogoare, făcînd să rodească bogat pîinea pentru toți. Ei împletesc, în felul acesta, credința lor cu iubirea de Patrie”.

După aceea, se săvîrșește slujba sfințirii bisericii.

În continuare, se slujește Sf. Liturghie arhierască în sobor, în cadrul căreia P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Traian Belasçu rostește predica zilei, tîlmăcind dubla semnificație a praznicului și îndemnînd pe credincioși să se curățe de păcate în Sf. Taină a Spovedaniei, pentru ca să fie vrednici a primi după cuviință — sub chipul pîinii și al vinului în Sf. Taină a Euharistiei — pe Domnul Hristos și să poată spune ca cei din Ierusalim de odinioară: „Osana, Fiul lui David, bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului!”

Tot în cadrul Sf. Liturghii se face — în momentele respective — hirotonirea întru presbiter și hirotesirea întru duhovnic a C. diacon Petru Pleșa pentru Catedrala Reîntregirii din Alba-Iulia.

După terminarea Sf. Liturghii, ia cuvîntul C. preot Nicolae Stoicescu, parohul locului. C. Sa face o expunere de ansamblu asupra lucrărilor de zidire și de pictare a noii biserici, scoțînd în relief jertfelnicia credincioșilor care au contribuit benevol cu suma de peste 500.000 lei și cu muncă voluntară. Este vrednic de menționat nu numai ajutorul dat de credincioșii ortodocși, ci și de credincioșii altor culte. Totodată, mărturisește că ziua aceasta va fi o zi de neuitat pentru toți păstorii săi. De încheiere, mulțumește tuturor celor ce au contribuit la ridicarea noului Sion, tuturor participanților la acest moment înălțător și îndeosebi Inaltului Ierarh, rugînd pe bunul Dumnezeu să facă ca în acest locaș să se laude cu cinstă și mîrire numele Lui.

În continuare, P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Traian Belasçu dă citire binecuvîntării arhieresti, adresate — cu acest prilej — preotului, consiliului parohial și credincioșilor din Apalina-Reghin, precum și actului redactat cu ocazia sfințirii noii biserici.

Vorbește apoi I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Pornind de la tîlmăcirea dublei semnificații a praznicului: Duminica Floriilor și sfințirea bisericii, I. P. S. Sa pune ascultătorilor întrebarea: Ce cere Iisus Hristos de la voi, care v-ați mărturisit credința vie și activă în El, prin zidirea și pictarea acestei biserici? Răspunzînd la această întrebare, Inaltul Ierarh ilustrează — cu exemple vii, concrete — cum în fiecare din noi se manifestează o dublă tendință: una spre lumină (bine) și alta spre întuneric (rău), subliniînd în chip special faptul că adevărata bucurie a vieții stă în a fi împreună cu semenii și a te dărui — prin iubire — pentru mai binele lor. Bucuria aceasta capătă amploare cînd ne încadrăm în familia cea mare a Patriei, cînd muncim nu numai pentru noi personal, ci pentru toți. De aceea, temeliea vieții noastre trebuie să fie iubirea, în climatul căreia viața progresaază și se desăvîrșește.

Cel ce a adus în lume plînătatea iubirii este Domnul nostru Iisus Hristos.

Prin darul și ajutorul lui Dumnezeu și prin exemplul cel bun al semenilor, să înfrîngem toate tendințele negative din noi, punînd în locul lor florile virtuților pe care să le închinăm propășirii Bisericii și înfloririi Patriei.

I. P. S. Sa distinge pe C. preot Nicolae Stoicescu cu brîul roșu.

La agapa frățească, a vorbit P. C. prot. Mihai Ciobanu-Reghin, arătînd că biserica din Apalina-Reghin este prima biserică ce s-a sfințit în acest protopopiat după reîntregirea Bisericii strămoșești din Transilvania (1948), reîntregire ce s-a consolidat trainic. Sub înțeleapta călăuzire a I. P. S. Mitropolit Nicolae, preoțimea din protopopiatul Reghin este hotărîtă să muncească mai departe pentru binele Sfintei noastre Biserici și pentru înflorirea Patriei.

În numele preoțimii din protopopiat, a vorbit C. preot Nicolae Dincă-Breaza.

O deosebită impresie a făcut cuvîntul confratelui pastor reformat din Apalina-Reghin, Zolyomi Eugen, care apreciază că sărbătoarea de

(Continuare în pag. 4)

Mame celebre în cărțile Vechiului Testament

(Urmare din pag. 1)

persecuțiilor lui Antioh Epițanes (= Ilustrul), căruia contemporanii îi ziceau Epimanes (= Nebunul), pentru că prizoni pe cetățeni atât de îngrozitor, pînă ce și el innebuni și muri apoi la anul 164 î. Hr. Numele de Antioh era obișnuit la sirieni. Dintre regii Siriei, 13 — ca să numărăm numai pe cei mai cunoscuți — purtău acest nume. Antioh, intrînd în Ierusalim cu scopul de a-l jefui și de a supune ascultării sale pe toți cetățenii, introduce niște mășuri draconice. El constrînse pe toți evreii să se lepede de credința lor strămoșească și să îmbrățișeze cultul sirian, adorînd pe Zeus Olimpicul și pe Jupiter Ospitalierul. Dușmanii acestor legiuri erau pasibili de pedeapsa cu moartea. Unii s-au supus, prea puțini, alții s-au refugiat în munți, iar alții au rezistat teroarei. Martirii cei mai vestiți din epoca aceea au fost frații Macabei. Departe de a se teme, urmînd devotamentul tatălui lor, Eleazar, un venerabil de 90 ani, au declarat, în fața regelui, că sînt hotărîți să moară pentru legile și obiceiurile părințești. Li s-au aplicat pedepse bîrbare tuturor, tăindu-li-se limba și extremitățile picioarelor și mîinilor, iar trunchiul mutilat și jupuit de piele aruncat în cazane înfierbîntate.

Mama lor i-a incurajat pe toți pînă în ultima clipă, cînd a grăit: „Spuneți tatălui ceresc: Avraam a vrut să ofere jertfă numai un fiu, eu i-am oferit șapte”. Apoi curajoasa mamă se aruncă, disperată, pe cadavrele fiilor ei, suferînd cu statornicie aceleași torturi și cruzimi ca și dinșii.

Ana este chipul mamei care se jertfește integral, acceptînd jertfa copiilor ei pentru poporul asupra de regi tirani. Ea preferă moartea îngrozitoare decît o viață nedemnă. Biserica cinstește amintirea ei, deodată cu a eroismului copiilor ei, în fiecare an în ziua de 1 august. Ea simbolizează eroismul mamei și al fiilor ei pentru patrie.

Semnificativ este portretul mamei făcut în una din scrierile lui Solomon. Nu e vorba despre o mamă anumită ci despre o mamă ca oricare alta. E mai de grabă idealul de mamă pe care-l concepe scriitorul. Acest model de mamă e numit virtuoză (Prov. 31). Ea are pasiunea maternității și nu poate înțelege cum pot exista femei fără bucuria nașterii de copii. Cartea Proverbelor ridică un fel de monument unei astfel de mame. Aceasta este cumpănită în toate ale sale: bărbatul are încredere nemărginită în dînsa (Prov. 31, 11), ea face binele nu răul în toate zilele vieții ei (Prov. 31, 12), păstrează sfințenia vieții conjugale, lucrează cu plăcere nu de silă în atmosfera curată și confortabilă a casei. Ea învinge răul cu binele. Felul ei de a trăi este munca și cinstea, chibzuiala, atât pentru ca familia să aibă cele trebuincioase cît și mai ales pentru creșterea și educația copiilor.

Aspectul vieții unei femei după rînduiala biblică se poate deduce și din Prov. 31, 1—9, unde o mamă dă sfaturi fiului ei, Lemuel, rege în Masa. Ea devine sfetnicul lui cuminte și face tot ce-i stă în putință pentru a-l convinge să urmeze calea cea bună în viață, pentru a evita societatea celor răi, femeile care „iau puterea bărbaților”, băutura amețitoare și neadevărul.

Multe sînt caracteristicile mamei din epoca Vechiului Testament. În rezumat spunem doar

Creștinismul pe teritoriul Patriei noastre în secolele VII—X

(Urmare din pag. 1)

care a contribuit la desăvîrșirea slavizării bulgarilor. Limba în care s-au tradus aceste cărți era cea vorbită atunci de slavii din jurul Salonicului. Aceasta a devenit limba bisericească la toate popoarele slave ortodoxe, numită azi paleoslavă sau slavă veche.

În această perioadă s-a introdus și la strămoșii noștri ritul slav, adică limba slavă veche în cult, păstrată în Biserica românească pînă în secolul al XVII-lea. Ea a trecut de asemenea și în manuscrisele, mai tîrziu în cărțile tipărite în țările române.

Această pătrundere a ritului slav la români se explică prin aceea că legăturile noastre bisericești cu țărîmul drept al Dunării, existente mai înainte, au continuat și după venirea și încreștinarea bulgarilor. Preoții noștri au continuat să fie sfințiți de episcopii de pe malul drept al Dunării, textele bisericești să fie aduse tot de aici. Lucrul acesta a fost ușurat și prin faptul că în ținuturile noastre mai erau o parte din slavi care nu fuseseră asimilați încă de strămoșii noștri. De asemenea se poate să fi venit în părțile noastre ucenici ai Sfinților Chiril și Metodie, care, găsînd o populație slavă, au putut introduce ușor ritul slav la ei, de la care l-au luat și românii.

Alți istorici presupun că imperiul bulgar și-a întins pentru o vreme autoritatea politică și militară asupra vechii Dacii, ceea ce a ușurat de asemenea pătrunderea ritului slav în nordul Dunării. Mai tîrziu, cînd s-au întemeiat Principatele, limba slavă din Biserica a devenit și limba oficială a Statului, toate actele interne și externe fiind scrise în slavonește. Simbioza slavo-română a dus la introducerea de numeroși termeni, privind credința și organizarea bisericească în limba noastră. Între aceștia se numără: blagoslovenie, chivot, duhovnic, dveră, ispită, jertfă, maslu, mitră, molitvă, mucenic, odăjdii, pomană, post, pravilă, praznic, prapur, prestol, prohod, schit, slavă, stareț, strană, taină, troiță, țircovnic, utrenie, vecernie, vîldică, apoi: cazanie, ceaslov, multivelnic, peasnă, predoslovie, tipic. Deci această terminologie se referă în special la organizarea Bisericii și a cultului, spre deosebire de cea de origine latină, care denumește noțiunile fundamentale ale cultului și credinței. Aceasta înseamnă că noi am ajuns la o organizare bisericească propriu-zisă abia în epoca de comuniune cu slavii.

După unii istorici, în Banat ar fi existat în această perioadă și o organizație bisericească, în frunte cu un episcop, căci în anul 787 a luat parte la lucrările sinodului VII ecumenic de la Niceea episcopul Ursus „al avarișienilor”, deci din țara avarilor. Cum pe atunci avarii mai stăpîneau Banatul, se crede că acest episcop și-ar fi avut reședința în Morisena (azi Cenad) lîngă Sînicolaul Mare (Timiș).

Credința creștină e atestată pe teritoriul actual al Patriei noastre în epoca convecțiunii cu slavii, de numeroasele cimitire creștine (Mediaș, Bratei, Ocna Sibiului, Blandiana, Morești, Ciurbrud în Transilvania, Bucov-Prahova și Basarabi-Constanța).

Toate acestea arată continuitatea strămoșilor noștri daco-romani care erau atât de viguroși încît au putut să asimileze mase întregi de slavi, dar și continuitatea în privința răspîndirii creștinismului.

Mircea Păcurariu

că femeia V. T. era plină de dragoste pentru copil. Lepădarea noilor născuți de către mamă e ceva străin de mentalitatea femeii biblice și de îndrumarea: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pămîntul”. Nădejdea mamelor că în familia lor crește un crîmpei din viitorul luminos al omenirii, a apoteozat copilul iar în privința aceasta ne găsim în fața unui fenomen unic în istoria acelor vremi. Această temelie morală explică devotamentul fără margini față de copil și sacrificiul închinat desăvîrșirii lui. Mamele acestea cheamă pe mamele de azi la bucuria maternității rodnice, căci podoaba cea mai frumoasă a mamei și mîndria ei sînt copiii, pe care i-a născut și i-a crescut trupește și sufletește, dăruînd societății oameni vrednici, creatori și eroi.

Pr. Prof. Dr. N. Neaga

120 de ani de la revoluția din 1848

Natura, izvor de sănătate

În vremile de azi, cînd gazetele și radiourile ne informează zilnic despre luptele unor popoare din Asia, Africa sau America pentru obținerea independenței naționale, ne pare c-ar fi trecut cine știe cită vreme de cînd și poporul nostru român din toate cele 3 principate (Moldova, Tara Românească și Transilvania) se zvircolea să-și dobîndească acest bun, cel mai de preț, al unui popor: libertatea și independența națională. Împlinirea a 120 de ani de la revoluția din 1848 ne dă prilejul să privim înapoi și să reimpresăm ceva din vremile și vrednicia oamenilor de atunci, ajutîndu-ne totodată să vedem azi, după atîta vreme, în adevărata lor lumină, critic și nepărtinitor, acțiuni și gânduri ale unor oameni, cărora — cu toate scăderile legate mai ales de vîrsta lor tîndră (cei mai mulți din ei n-aveau nici 40 sau nici chiar 30 de ani!) le datorăm, totuși, toată cinstirea și recunoștința noastră. Aceasta cu atît mai mult, cu cît în cei 120 de ani de cînd poporul nostru românesc a ajuns la maturitate politică, la conștiința drepturilor și datorită sale — căci 1848 a însemnat înfi de toate tocmai acest lucru — s-au înfăptuit și la noi, pe amîndouă versantele Carpaților, sub toate raporturile mai mult decît s-a putut gîndi cineva vreme de multe sute de ani înainte.

Primul lucru care trebuie constatat în legătură cu frămîntările de la 1848 este patriotismul luminat, însușit și lipsit de șovinism al conducătorilor din toate cele trei principate, dar în același timp și al poporului însuși, țărani și muncitori, deopotrivă, cu toate că asupra de sute de ani a turcilor ori a Habsburgilor în Transilvania înrăjbitori de nații nu au lăsat aproape de loc posibilitate poporului să-și cultive sentimentele și gîndirea spre libertate și cultură mai înaltă. În limbajul tinerilor de la '48 care veniseră de la studii din afară cu idei noi de libertate și de frățietate (incît unii din ei se rup chiar de colegii lor legați de averi și de privilegii) cuvîntul „patriot” însemna iubitor de popor, de pămîntul țării și de cei ce-l muncesc. Așa au înțeles lucrurile Bălcescu, Ghica, Golești, Rosetti și alții din Tara Românească, Alecsandri, Kogălniceanu ori Hurmuzachi din Moldova și Bucovina, ca să nu mai vorbim despre Avram Iancu, Simion Bărnuț, Gheorghe Bariț sau Eftimie Murgu, pentru a pomeni doar pe cei mai reprezentativi dintre ardeleni și bănățeni. Ei și-au jertfit tinerețe și avere pentru a deștepta pe frații lor. Cei mai mulți au suferit exil și temniță, confiscări de averi, spre a nu mai vorbi de cei care au pierit în luptele revoluționare. Tuturor cuvintele cele mai dragi le erau „poporul” și „patria”. „Țineți cu poporul ca să nu greșiți”, spunea Bărnuț în inflăcărutul său discurs din catedrala de la Blaj. „Să nu faceți cumva pagube nimănui, că oamenii care fac acestea nu sînt vrednici de libertate”, se spunea într-o proclamație de la Blaj. Iar în cea de la Izlazul Romanișilor se pornea de la lozincă poetului francez Lamartine: „respect către proprietate, respect către persoane!” Cît de matur și de cuminte judecau țărani îndreptarea treburilor obștești reiese și din felul în care și-au exprimat ei cuvîntul în Adunarea Constituantă din august 1848 la București, incît istoricul francez J. Michelet putea spune: „Poate în nici o altă țară din Europa nu s-ar fi putut găsi la locuitorii satelor un mai puternic bun simț strămoșesc și o mai dreaptă și mai pătrunzătoare judecată, însușiri pe care cei de sus își inchipuie că le au numai ei”.

Cu tot avîntul umanitar, cu tot democratismul conducătorilor, revoluția de la 1848 n-a reușit. Prea erau grele problemele ce trebuiau rezolvate dintr-odată și prea puțin pregătiți au fost cei ce urcaseră pe baricade. Îndeosebi a fost prea slabă legătura cu masele. De aceea revoluționarii moldoveni au și trebuit să ia repede drumul pribegiei.

Nici în Transilvania revoluția n-a reușit pe deplin, dar aici participarea tuturor straturilor sociale a fost mai vie, mai puternică și de aceea a dus pînă la urmă la lupte singeroase, care deși n-au rodit imediat, totuși au ajutat la îndreptarea lucrurilor pe făgașul lor firesc, pe deasupra tuturor protioniciilor. Stăpînirea austriacă nu putea frîna avîntul spre libertate și independență al multelor popoare aflate sub ascultarea sa. Legiurile nedrepte din Ardealul de pînă atunci țînuseră pe români cu mult înapoia unguirilor și sașilor. Școlile lor erau puține și modeste, în comerț și industrie aproape nu con-

tau, iar în viața politică erau de-a dreptul inexistenți. Pe deasupra, mai erau și dezbinăți bisericești și nici „Unirea” de la 1700 nu reușise să-i scoată din situația de „tolerați”. De aceea problema principală care s-a pus în adunarea de la Blaj din 3/15 mai 1848 a fost să se deschidă ochii celor 40.000 de români de pe „Cimpia Libertății” că ei nu acceptă „uniunea” cu Ungaria, ci se declară pe sine națiune independentă sub egida Austriei, avîndu-și reprezentanți în dieta țării și în unitățile administrative după proporția numerică (doar formau 2/3 din populația Ardealului!), cu limbă proprie în biserica, în școală și în administrație, cu biserica națională independentă de orice jurisdicție străină, cu popor liber de orice iobăgie, de orice opreliște, spre școli, spre comerț, spre industrie, în general spre viața publică, avînd a se bucura în mod egal cu celelalte națiuni conlocuitoare de aceleași drepturi. Punctul 16 al petiției națiunii române aprobat la Blaj spunea, deci, că „pînă cînd națiunea română nu va fi recunoscută ca națiune constituită și organizată cu vot deliberativ și decisiv în camera legislativă”, românii nu pot aproba uniunea cu Ungaria. Într-un spirit similar de larg patriotism și de libertate s-au pronunțat și sîrbii și croații, incît mulțimea imensă de români adunată pentru prima dată la un loc, era acum conștientă și de dreptatea cauzei sale, dar și de conștiința puterii proprii. Ordinea desăvîrșită și disciplina dovedită de aceste mulțimi care ascultau cuvîntul vlădicilor și al celorlalți conducători părea a dovedi că nu ar mai fi vorba de un popor fost sute de ani iobag și disprețuit, ci de o națiune conștientă, ajunsă în sfîrșit și ea la libertate și lumină. Cu drept cuvînt putea mărturisi și un martor ocular unguir că o adunare populară ațit de măreață „n-a prea văzut pînă atunci Europa”.

Preoții și țărani români au dus de la Blaj în toate satele Transilvaniei bucuria mare a ștergerii iobăgiei, a unui început nou de viață, ca oameni liberi, ca popor egal cu toate celelalte popoare. Nici urmă de răzbunare pentru trecutele veacuri de asuprire, toate se uitau de dragul libertății.

Se știe, însă, ce a urmat. Neșinînd seamă de dorințele românilor și refuzînd orice colaborare cu ei, Conducătorii revoluției maghiare s-au grăbit să voteze în 29 mai unirea Ardealului cu Ungaria. Speriați de schimbarea bruscă a vremilor și a oamenilor, vechii stăpîni, cuprinși de panică, au aplicat teroarea la cele mai simple declarații ale țărănilor. În Ungaria iobăgia și robotele încetaseră de tot, în Transilvania însă preoții care interveneau pe lingă „domni” să nu mai silească pe oameni la robote pînă nu se limpezesă lucrurile erau stigmatizați ca ațitători și maltratați. În cîteva săptămîni s-a întins pe toată suprafața Transilvaniei o rețea întregă de spînzurători, de „jurci”, ca în plin ev mediu. „Ceea ce în acea epocă nu se mai vedea nicăieri în Europa, scrie Gh. Bariț, se vedea în tot pămîntul Transilvaniei, adică jurcile ridicate pe la toate comunele, ba uneori și o țapă de lemn, semnul puterii aristocratice”. Cătane din gărzile naționale maghiare (mai bine înarmate ca cele românești) sau din grănicerii secui erau aduși pe capul oamenilor dacă au îndrăznit să spună că pămîntul cutare sau pădurea cutare (foste sătești, dar răpitate de grofi), vor fi iarăși ale poporului. Samavolnicile și teroarea se țineau lanț! Între actele Mitropoliei Sibiului ni s-au păstrat peste 100 de cazuri de crunte asupriri și execuții militare făcute cu scop de intimidare de organele administrative în satele românești, pentru care motiv episcopul Andrei Șaguna a protestat energic în dieta din Pesta (unde se afla în vara anului 1848 ca deputat trimis de popor), deși a fost învinuit de Kossuth și de alți conducători că provoacă tulburări prin faptul că apără prea energic drepturile foștilor iobagi. Nu mai puține neplăceri a avut și cu comitele săsesc Salmen pentru faptul că poporul român era silit și acum, după ștergerea iobăgiei, a dijmelor și robotelor, să dea mai departe dijmă preoților sași.

Se știe ce a urmat. Pînă la urmă, cu ajutor rusesc, tot pajura împărătească de la Viena a biruit, reacțiunea a revenit din plin cu toată „egala îndreptățire” predicată de constituția din 5 martie 1849. Iobăgia s-a șters, dar independența națională, drepturile politice și economice

Situată în Munții Cîbinului la cea mai mare altitudine (1450 m), după cîte știm, dintre așezările de acest gen din țară, stațiunea climaterică „Păltiniș” este mult cercetată pentru pitorescul ei, nu numai de sibieni, pentru care este o adevărată binecuvîntare, ci și de alți iubitori de frumos și sănătate din țară și străinătate.

Arhiepiscopia noastră a Sibiului are și ea în această stațiune o casă de odihnă, izolată în mijlocul unui brădet bătrîn, sub streășina unui pisc, cu o largă și minunată perspectivă spre crestele înfipte-n nori ale munților din jur. O frumoasă bisericuță de lemn, ieșită parcă din barda fermecată a unui meșter legendar, stă de strajă acestei case, după care întregul așezămint a primit numirea de „Schit”. Un scurt popas, făcut aici în preajma acestei luni de renaștere a naturii, ne-a prilejuit clipe de deosebită liniștire sufletească, de pace și întremare trupească, pe care le retrăim ori de cîte ori ne poartă pașii într-acolo. După acest popas, pe cărări de ciute am coborît în pîriul Șteazei, al cărui fir te conduce pe un drum de neuitat pînă în Rășinari.

Acest drum însă avea parcă un farmec deosebit acum, la acest început de mai. Ceea ce contribuia la acest farmec era mai înfi aerul proaspăt, înviorător, care ne dă atît de des sentimentul bucuriei vieții, muzica șoptită tainic a apei cristaline de munte care sălta veselă și sprintenă din piatră-n piatră, împărăția nesfîrșită a florilor, între care brîndușele, brebeneii și florile pastelui își disputau înfițietatea, precum și alte asemenea daruri sau podoabe care constituiau izvorul unor simțămînte de împăcare, de sănătate, de mulțumire către Cel ce toate bine le-a făcut.

Scăldat în asemenea gînduri și simțiri, ne-am dat seama cită dreptate are cîntecul școlăresc, care zice că „românașului îi place sus la munte, la izvor...”, unde printre stînci bătrîne curg izvoare cristaline... unde saltă căprioara... unde bradul dă răcoare la tot omul călător”, cît adevăr exprima acad. Geo Bogza cînd atribuia, într-un trecut articol din „Contemporanul”, un „echilibru sufleteș” celor care trăiesc „în contact nemijlocit cu natura”, cît temei avea George Cuibuș care numea natura „eternul elixir” (Cf. Știința nr. 7598 din 30 ianuarie 1968). Cu acest prilej, ne-am dat seama mai bine ce lucru frumos și folositor făceau cei ce, în 1903, puneau bazele primei organizații turistice de la noi, numită „Societatea Turistică din România”, cu scopul exprimat „de a înlesni sportul excursiilor, de a înlesni cunoașterea frumuseților țării și de a întări astfel iubirea pentru patrie și neam”.

Tot acum, coborînd pîriul Șteazei, ne-au venit în minte cuvintele înseilate într-o carte recentă, care ni-l prezintă pe mitropolitul Veniamin Cos-

(Continuare în pag. 4)

au rămas numai pe hîrtie. În timpul acestor frămîntări, românii transilvăneni apar strîns uniți în apărarea drepturilor lor vitale. Dincolo de toate dezamăgirile și suferințele, gîndul salvator al mitropolitului Șaguna de a aduna sub scutul Bisericii, prin organizarea „Statutului Organic” primul „Parlament” în care reprezentanții poporului își puteau administra singuri deocamdată treburile culturale și bisericești, s-a dovedit o adevărată binefacere pentru neamul românesc din Transilvania. Poate că prea s-au speriat ațit moșierimea maghiară, cît și guvernanți de la Viena de spectrul unei Daco-Români unite, pentru care — chiar dacă revoluțiile de la 1848 n-au reușit nici de-o parte a Carpaților — totuși, conducătorii ei se arătasera legați și apropiați, pentru că vorba lui Bariț: „soarta națiunii române se va hotări în București și în Iași, iar nu la Cluj, la Blaj sau la Buda”. De aceea gîndul de la 1848 se va împlini abia peste 70 de ani, în 1918. De acum nu va mai trece mult și vom avea (în 1948) și o unire religioasă, așa cum au voit-o în 1848 oameni ca Bălcescu, Laurean, Constantin Romanu, și alții sau cum au cîntat-o în poeziile lor Andrei Mureșanu, V. Alecsandri și alții. „Unirea în cuget și simțiri” ne obligă și pe noi să prețuim jertfa celor de demult și s-o cinstim prin muncă și progres.

T. Bodogae

La hram

„Izvorul Tămăduirii“ din vinerea de după Paști este al doilea hram al Sf. Mănăstiri Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus — Făgăraș și el se serbează pe aceste plaiuri voievodale încă de la întemeierea mănăstirii. Intr-un chip înălțător și cu folos creștinesc a fost serbat acest praznic în anul acesta, vineri 26 aprilie.

Astfel, în dimineața zilei la Altarul din pădure s-a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă de către I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile au fost date de corul pe trei voci de la parohia Ticușul Nou.

La Sf. Liturghie Înaltul nostru Ierarh a rostit rugăciuni speciale de mulțumire către Dumnezeu, pentru binefacerile știute și neștiute revărsate asupra noastră, asupra poporului nostru, asupra Patriei noastre, iar la sfârșit au vorbit credincioșilor: P. Cuv. arhim. S. Popescu de la Sf. Mănăstire Brîncoveanu, P. C. prot. M. Ionașcu (Făgăraș), P. C. vicar Tr. Belasçu (Sibiu) și I. P. S. Mitropolit Nicolae.

P. Cuv. Serafim Popescu a țilcuit din înțeleșurile praznicului care a adunat pe cei de față într-un „bucet sfînt“, zăbovind cu deosebire asupra cinstirii pe care o datorăm Maicii Domnului, îndemnînd la viață trăită înțelepțește și exprimînd I. P. S. Mitropolit Nicolae bucuria obștei mănăstirești pentru înalta treaptă la care a fost ridicat și pentru prezența la praznic, pentru prima dată în această calitate.

P. C. prot. Moise Ionașcu, insistă în special asupra faptelor premergătoare Invierii Domnului, cit și asupra Invierii, rugînd pe Dumnezeu să binecuvînteze pe credincioșii de față și țara noastră întregă cu pace și liniște.

P. C. vicar Traian Belasçu zăbovește de asemenea asupra luminatului praznic al Invierii, împlinit în fiecare an cu renașterea și frumuseșile firii, asupra acțiunilor care se desfășoară în vederea apropierei creștinilor pentru ca „toți să fie una“, după cum s-a rugat Mîntuitorul, exprimînd totodată bucuria credincioșilor români de a fi iarăși una în Biserica strămoșească, în Biserica Ortodoxă Română.

I. P. S. Mitropolit Nicolae tîlmăcește, printre altele, marea bucurie pe care au avut-o după Învierea Domnului, Maica Precurată, Sf. Apostoli, femeile mironosițe etc., bucurie transmisă de milioane și milioane de credincioși pînă la noi, unindu-ne pe toți într-o strînsă unitate, subliniînd apoi cîteva din rosturile pe care Biserica le are în viața noastră creștinească.

Astfel, în Biserică ne naștem în Iisus Hristos, ea ne întărește prin Taina Mirungerii pentru a săvîrși cele bune în calea vieții noastre, ea ne binecuvîntează nunta pentru a duce o viață de familie frumoasă și sănătoasă, ea se apleacă peste bolile noastre prin taina Sf. Maslu, ea ne împărtășește, prin taina Sf. Cuminecături, pe Iisus Hristos Insuși, pentru ca El să se sălășuiască în viața noastră, luminîndu-ne și întărindu-ne, ea ne mîngîie în suprema noastră clipă, atunci cînd trecem pragul vieții acestuia, cînd ne aflăm în fața judecării tuturor faptelor noastre. Ea a jucat un rol important și în viața poporului nostru, la a cărui naștere a fost de față, constituînd unul dintre stîlpii de nădejde în aspirațiile sale de mai bine, în lupta acestui popor pentru libertate, unitate și dreptate.

În continuare I. P. S. Sa a vorbit despre cele două mari aniversări din acest an și anume împlinirea a 20 de ani de cînd credincioșii români nu mai sînt dezbiinați, fiind una, înfrățiți la sînul Bisericii strămoșești, precum și a 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă, aniversări pe care le întîmpinăm întărind unitatea noastră națională și bisericească, pentru binele Patriei noastre, pentru preamărirea lui Dumnezeu și pace în lume.

Rep.

Întrebuințarea cu folos a timpului

Învățăatul teolog rus, profesorul A. P. Lopuhin, a scris lucrarea intitulată „Istoria Biblică“. Traducerea ei a fost făcută cu răbdare și osteneală cărturărească și în limba română, de către fostul patriarh al României, Nicodem Munteanu. Pe lîngă relatările de specialitate, lucrarea cuprinde și un adevăr potrivit pentru descriere în aceste rînduri.

Acest adevăr e cuprins chiar la începutul „predosloviei“ înfățișate în penultimul tom, al cincilea. Iată ce stă scris acolo: „Cu tomul de față începem Noul Testament al Istoriei Biblice. Nu ne vom apuca să spunem cîtă vreme ne-a cerut această ediție și cîtă muncă, pentru că vremea este dar de la Dumnezeu, iar munca este datorită noastră“.

În urma unei munci îndelungate, profesorul rus n-a găsit nici un motiv de laudă pentru sine, dintr-o parte, mărturisește că și-a împlinit o datorie prin care a prețuit darul lui Dumnezeu.

După această părere, se poate recunoaște că între vreme și muncă este o legătură firească ca între o trebuință și folosirea bună a celor de lipsă. Vremea, ca dar al lui Dumnezeu, se poate asemăna cu hrana mamei sau cu căldura soarelui; munca fiind în același timp repetarea mîncării prin care crește copilul sau plesnirea bobului și transformarea lui în floare cu petale colorate viu și frumos mirositoare.

Vremea ca dar al lui Dumnezeu, nefolosită prin munca de zi cu zi, pierdută într-un loc cîteva ore, în alt loc cîteva clipe, se scurge repede și nu aduce vreun rod. Cel deprins cu pierderea vremii simte greața plictiselii, cel leneș este împins de firea lucrurilor către lipsurile materiale. Numai prin folosirea vremii, numai prin munca bine organizată, sîrguincioasă și repetată, se pot vedea — pe cîmpul muncii — urmele omului. Fără aceste urme, viața nu-i justificată, osteneala nu-i recunoscută, persoana se pierde repede în amestecul celor ce n-au făcut nimic în jurul lor.

Prețuirea vremii și folosirea ei în felurite deprinderi aduce îndeșularea din casa și de pe masa celui ce recunoaște datorită sa de a folosi darul lui Dumnezeu. Locuința, haina și cartea sînt la îndemîna celor ce pun preț pe vreme. Fără muncă, fără osteneală de a folosi în bine acest dar al lui Dumnezeu, nu poate exista fericire pe pămînt. Sf. Scriptură și Sf. Părinți ai Bisericii noastre ne învață și ne îndeamnă de nenumărate ori la întrebunțarea cît mai de folos a timpului, a zilelor noastre, în muncă constructivă și în lucrarea faptelor bune.

Adevărul mărturisit de teologul amintit la început, rămîne deci pentru noi învățătură și îndemn: „Vremea este dar de la Dumnezeu, iar munca este datorită noastră“.

Pr. I. Buta

Tîrnosire de biserică la Apalina

(Urmare din pag. 2)

azi este atît de frumoasă prin duhul ei de armonie interconfesională, care este caracteristic cultelor din această comună.

P. C. pâr. vicar arhiepiscopesc Traian Belasçu arată vrednicia C. preot Nicolae Stoicescu, care s-a identificat cu năzuințele poporului dreptcredincios din Apalina-Reghin și a depus o muncă asiduă pentru ridicarea și pictarea acestei biserici.

Profund emoționat, C. preot Nicolae Stoicescu, parohul locului, mărturisește că atît dînsul cît și păstoriții săi nu vor uita acest praznic.

Înceind șirul cuvîntărilor, I. P. S. Mitropolit Nicolae își exprimă bucuria cea mare pe care i-a prilejuit-o praznicul acesta. Apoi reliefează meritul deosebit al credincioșilor și preotului în ridicarea noii biserici, precum și frumuseștea deosebită a armoniei dintre cultele religioase din Apalina. De asemenea, arată că preoțimea este chemată să se inspire din acest ecumenism popular specific Transilvaniei, precum și să-l adîncească și să-l întărească. Mulțumînd tuturor celor ce au contribuit la frumuseștea acestui praznic, Înaltul Ierarh îndeamnă preoțimea să continue a ridica — în acest spirit — viața păstoriților lor nu numai pe plan religios-moral, ci și pe plan patriotic.

PARTICIPANT

Natura, izvor de sănătate

(Urmare din pag. 3)

tache ca mare iubitor de natură, ca deschizător de drumuri spre înălțimi ozonate, carte din care reținem: „Închipuiți-vă un bărbat înalt, vînjos, cu o maiestoașă barbă albă, ridicîndu-și din cînd în cînd poalele anterului spre a înfige temeinic cilciul cizmei în cite o stingheră ieșitură de stîncă. Fiecare pas se face anevoie, în multe locuri nu există nici diră de potecă. Dar ce adîncă răsplată pentru sufletul însetat de frumos.“

Nu, de data aceasta nu este vorba de o călătorie imaginară, ci de una foarte reală, care marchează începuturile consemnate istoric ale alpinismului în țara noastră: în 1808, învățăatul mitropolit Veniamin Costache urca vîrfurile Ceahlău, bucurîndu-și inima de splendorile priveliștilor de pe acest „munte al legendelor“.

Intr-adevăr, pe lîngă cunoștințele pe care le prilejuiește, pe lîngă dragostea de plaiurile natale pe care o încinge în noi, natura — înțelegînd prin aceasta lumea materială care ne înconjoară — constituie un nesecat izvor de sănătate trupească și sufletească. Așa se face că în zilele noastre a luat naștere o adevărată știință de vindecare a multor boli moderne mai ales, numită naturoterapia. Astfel, prof. dr. Traian Dinculescu, directorul Institutului de balneologie și fizioterapie din București, arată că factorii naturali „trebuie să pătrundă în viața noastră, să-i transformăm în aliați pentru scopuri preventive și terapeutice, să-i înglobăm în condiția noastră umană“. „Climatoterapia, hidroterapia, aerul curat au o acțiune stenică (întăritoare) asupra sistemului nervos, redau buna dispoziție, alungă stările de neîncredere“, spune un alt cercetător de-al nostru, iar savantul francez A. Lwoff îndeamnă „să facem din natură un cod al existenței noastre“.

Dar pentru noi credincioșii, pentru noi creștinii, pentru sănătatea noastră sufletească cu deosebire, natura mai are încă un alt și superior înțeles. Ea ne disciplinează lăuntric, ne luminează și întărește sufletele, căci, contemplînd-o, ea ne grăiește de Marele nostru Ziditor, de nemărginită dragoste a Părintelui ceresc pentru noi, punîndu-ne în situația de a exclama și noi cu Psalmistul: „Cît sînt de minunate lucrurile tale Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut!“

„Pentru a-ți face bucurie a îmbrăcat Dumnezeu florile cu atîta podoabă. La cine s-a gîndit El cînd le-a dat mii de forme și culori și le-a miresmat cu mii de mirosuri? Privește cîtă grijă a pus Dumnezeu în alcătuirea unui singur trandafir, pentru a-ți face bucurie!“ — citim într-o carte de zidire creștinească, iar marele astronom francez Camille Flammarion, profund mișcat de frumuseșile naturii, de măreția și armonia legilor firii, exclamă: „O, splendori vii ale naturii, m-am lăsat abandonat uneori în contemplarea voastră minunată și am simțit totdeauna că o poezie inefabilă (negrăită) vă învâluie cu mîngîierile sale. Cînd sufletul meu se lăsa sedus de magia frumuseții voastre, el auzea niște acorduri necunoscute izbucnînd din concertul vostru. Umbre ale serii ce vă așterneți pe versanții munților, parfumuri care coborîți din păduri, flori aplecate cu buzele închise, zgomote ale oceanului ale căror voci nu se sting, liniște adîncă a nopților înstelate, voi mi-ați vorbit despre Dumnezeu cu o elocință mai intimă și mai irezistibilă decît cărțile oamenilor“ (Hilaire Cuny: Camille Flammarion, București 1968, p. 165—166).

La capătul acestor rînduri, vom putea spune deci că natura; aerul, munții, apele, florile, animalele, toată firea care ne înconjoară constituie, cu adevărat, un mare izvor de refacere a forțelor noastre de muncă, de întărire a sănătății noastre trupești și sufletești.

Ea reprezintă de asemenea o cale de îmbogățire a cunoștințelor noastre și, cu deosebire, un mijloc de a ne „întări iubirea pentru patrie“, după cum atît de frumos am văzut că scrie în statutul primei societăți turistice românești.

S-o preferăm deci în clipele noastre de răgaz, cu atît mai mult cu cît acest binecuvîntat izvor terapeutic este pus la îndemîna oricui.

Gh. Papuc